

Hungarológiai Értesítő
1990–1993. XII. évfolyam 1–2. szám

Hungarológiai Értesítő

A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság folyóirata
1990–1993. XII. évfolyam 1–2. szám

Felelős szerkesztő: Jankovics József

Hungarológiai Értesítő
A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság folyóirata
1990–1993. XII. évfolyam 1–2. szám

Szerkesztőbizottság

Ilia Mihály
Kósa László
Szépe György

Felelős szerkesztő: Jankovics József

A szerkesztésben részt vesznek:

Kozocsa Sándor, Molnár Ildikó, Nyerges Judit

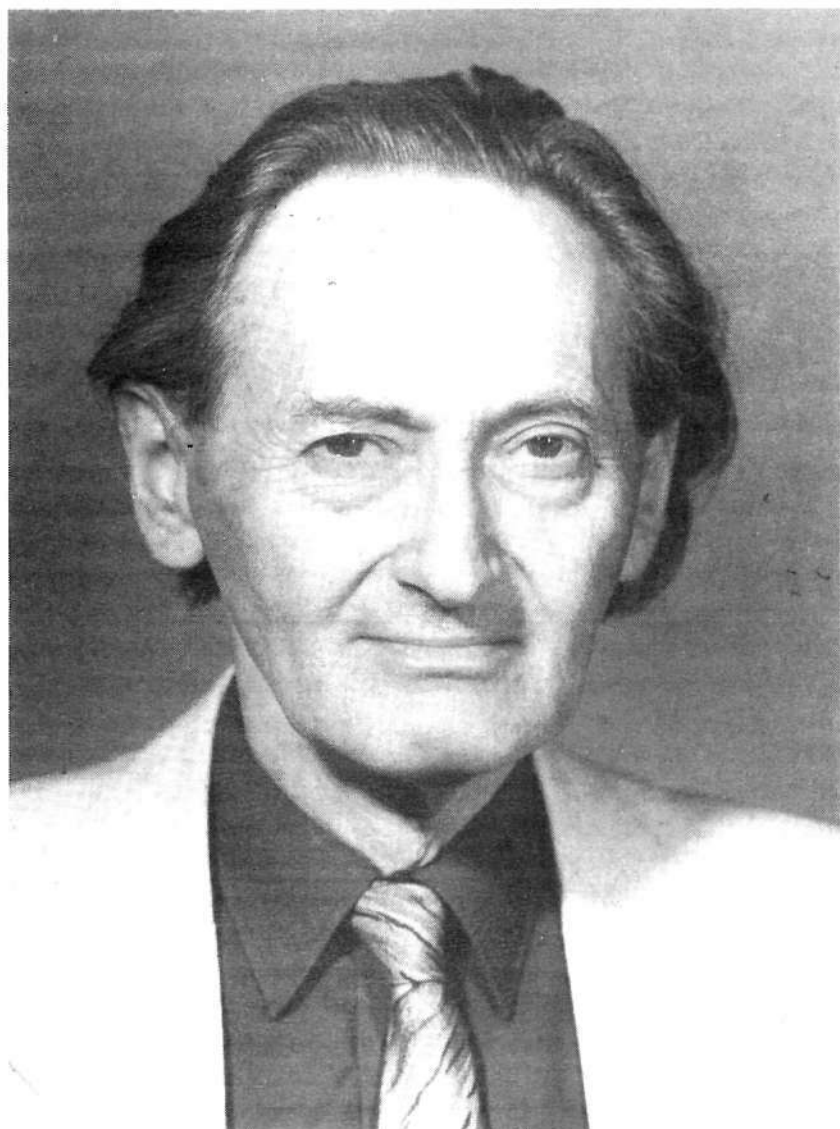
Szerkesztőség: Budapest I., Országház u. 30. I/41. H-1014
Telefon: 155-9930, 175-9011/126-os mellék
Postacím: Budapest, Pf. 34. H-1250

Az ismertetésre szánt kiadványokat szerkesztőségünk címén
Jankovics József nevére kérjük megküldeni.

Megjelent
a Művelődési és Közoktatási Minisztérium
támogatásával.

TARTALOM

Klaniczay Tibor (1923–1992)	7
Bibliográfiák	
A bibliográfiákban felhasznált források jegyzéke	13
A magyar irodalomtudomány bibliográfiája, 1988	29
A magyar nyelvtudomány bibliográfiája, 1988	177
A magyar néprajztudomány bibliográfiája, 1988	221
A hungarológia hírei	
A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság végrehajtó bizottságának ülése ..	271
A Szirmai Endre-díj átadása	274
A Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság vezetőségének	
és tagjainak névsora és címe	279

Klaniczay Tibor 1923–1992

A Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, az Irodalomtudományi Intézet igazgatója, a „Kulturális és történelmi emlékeink feltárása, nyilvántartása és kiadása” program elnöke, 1977-től a Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság főtítkára, utóbb alelnöke, az Irodalomtudományi Bizottság tagja, a Nemzetközi Összehasonlító Irodalomtudományi Társaság volt alelnöke, a párizsi Sorbonne és a római La Sapienza egyetem volt vendégprofesszora, a Medieval Academy of America levelező tagja, a Lengyel Tudományos Akadémia tiszteleti tagja, a Fédération Internationale des Sociétés et des Instituts pour l'Études de la Renaissance és az Associazione Internazionale per gli Studi di Lingua e Letteratura Italiana vezetőségi tagja, a Revue de Littérature Comparée és a Canadian Review of Comparative Literature szerkesztőbizottsági tagja, a Tours-i Egyetem tiszteletbeli doktora, a Kossuth-díj, a Francia Akadémia Pálmarend tiszti fokozata, az Olasz Köztársaság Érdemrendje lovagi fokozata kitüntetések tulajdonosa

1992. május 14-én, életének 69. évében,
hosszú, súlyos betegség után meghalt.

Pályáját nagyhatású egyetemi oktatóként kezdte az ELTE Bölcsészettudományi Karán. Irodalomtanárok nemzedékeinek figyelmét irányította a régi magyar irodalom értékeire. Meghatározó szerepe volt az MTA Irodalomtudományi Intézetének létrehozásában és a budapesti Nemzetközi Reneszánsz Kutatóközpont megszervezésében. Több száz publikációt felölelő tudományos munkásságának fő területe a reneszánsz és a barokk irodalma, valamint a komparatiztika volt. Külföldön is vitathatatlan tekintélyt vívott ki, s minden lehetőséget megragadott, hogy előmozdítsa a magyar kutatók bekapcsolódását a nemzetközi tudományos életbe. Létrehívta és hosszú ideig vezette a Nemzetközi Magyar Filológiai Társaságot. Számos kritikai kiadást kezdeményezett illetve gondozott, megszervezte és haláláig irányította az utóbbi évtized legjelentősebb forráskiadó vállalkozását. Személyében fáradhatatlan, példászerűen igényes kutatót és tudományos szervezőt veszített a magyar irodalomtudomány; olyan egyéniséget, aki el tudta hozni korunkba a humanisták teljesség-igényét és bölcs derűjét.

Emlékét megőrizzük.

”Nolite existimare, viri clarissimi, alieum a me esse luctum atque dolorem, quem docta Hungarorum societas ex morte Tiberii Klaniczay, viri eruditissimi humanissimque, iure et merito capit.” (*J. Martinek – Praha*)

”We shall always remember Tibor as a kind and cordial colleague, and I do not have to remind you that when the International Association of Hungarian Studies was founded he was chiefly responsible for representing the Association to the FILLM and carried out this function with such courtesy and efficiency that it is difficult to recall a time when he was not present at our deliberations.” (*David Wells – Secretary General de la Fédération Internationale des Langues et Littératures Modernes, London*)

„A vele folytatott minden egyes beszélgetés, találkozás ... felejthetetlen élményként marad meg bennem. ... Sokat tanultam tőle, és büszke voltam, hogy figyelemmel kísérte pályámat.” (*Zsuzsanna Bjørn Andersen – Koppenhága*)

”Ricevo con vivo dispiacere la notizia della morte del Professor Tibor Klaniczay, di cui ricordo con commozione le grandi qualità di studioso e la grande amabilità personale.” (*Adriano Prosperi – Pisa*)

„Ich schätzte seine Aktivität, seine Lebensfreude, auch seine organisatorische Talente im Dienste nicht nur der Ungarischen Literaturwissenschaft, um schon nicht über seine hohe wissenschaftliche Leistungen zu sprechen. Tibor beschäftigte sich meistens mit der Renaissance der Literatur und ich habe ihn auch selbst als einen Renaissance-Menschen empfunden: mit ihm konnte man allerwichtigste Fragen der Wissenschaft besprechen, aber auch im freundlichen Kreis plaudern und scherzen. Ich habe einen grossen ungarischen Freund verloren...” (*Aleksander Flaker – Zavod za znanost o knjizevnosti filozofskog fakulteta u Zagrebu*)

„... elhunytá alkalmából ezúton fejezzük ki részvétünket azért a veszteségért, amely halálával a nemzetközi tudományos életet érte.” (*Csavdar Dobrev, Jonka Najdenova – Szófia*)

”Many of us knew Professor Klaniczay personally: all of us knew and admired his work. We share with you your sense of loss.” (*Konrad Eisenbichler – Toronto*)

«Je suis véritablement bouleversé, car c'est un ami de près de trente années que je perds. Le Centre de la Renaissance de Tours ... sera profondément affecté, car c'est aussi plus d'un quart de siècle d'amitié et de collaboration qui disparaît.» (*Jean-Claude Margolin – Centre d'Études Supérieures de la Renaissance Université François-Rabelais, Tours*)

„Bölcs, derűs, gyengéd úrral ismerkedhettem meg. ...levelezésünk dokumentumait mind a mai napig őrzöm. ... Büszke vagyok rá, hogy ismerhettem, hogy kontaktusom lehetett vele.” (*Emery George – Princeton*)

„Auch uns ausserhalb Ungarns, die wie ihn kannten und schätzten, trifft sein Tod, und Prof. Klaniczay wird uns immer in Erinnerung bleiben.“ (*Christine Harauer* – Institut für Klassische Philologie an der Universität Wien)

„Tibor has been a key pioneer in the development not only of Comparative Literature in Hungary but in the world. Your Institute, under him and before that under István Sótér, was instrumental in building the bridge between western and central/east european comparatists since the early 1960's, at a time when it took foresight, determination and courage. He helped shape the policies of Bureau of the International Comparative Literature Association.“ (*Henry H. H. Remak* – Bloomington)

„Mély megrendüléssel vettem tudomásul Tibor halálának híret. Úgy érzem, én is személyes barátomat vesztettem...“ (*Andrzej Sieroszewski* – Varsó)

„In Professor Klaniczay haben wir einen Förderer und Freund unseres Zentrums für Hungarologie verloren. Seit den ersten Anfängen haben wir seinen Rat hoch schätzen können, und wir waren geehrt, ihn als Mitglied unseres Wissenschaftlichen Beirats uns verbunden zu wissen. Seine Aufgeschlossenheit und Umsichtigkeit, seine tiefe und umfassende Gelehrsamkeit und Humanität, sein Pragmatismus und sein herzliches Wesen haben seine Persönlichkeit geformt.“ (*Wolfgang Veenker-Holger Fischer* – Zentrum für Hungarologie, Hamburg)

„Klaniczay Tibor ... régi és hű barátom is, ezért közös gyászunk napjaiban együtt igyekszem lenni részvevő gondolataimban Társaságunk elnökségével...“ (*Jan Ślaski* – Varsó)

«J'ai pu apprécier sa courtoisie, sa bienveillance et je connaissais ses travaux et les mérites intellectuels de ce remarquable humaniste.» (*Madeleine Lazard* – Présidente de la Société Française des Seiziémistes)

„... részvételemet fejezem ki a nagy tudós halála alkalmával a ... magyar tudományos életnek, amelyet ezzel nagy veszteség ért. Klaniczay Tibort volt alkalmunk megismerni Enyeden, ahol kutatásokat végzett.“ (*Vita Zsigmond* – Kolozsvár)

«Le professeur Klaniczay était un universitaire des plus distingués, et un comparatist éminent.» (*Maria Alzira Seixo* – Présidente de l'Association Internationale de Littérature Comparée – Lisboa)

„Klaniczay Tibor akadémikus halálhíre mélyen megrázta a varsói egyetem magyar filológiai tanszéke dolgozóit. Távozása pótolhatatlan veszteséget jelent a nemzetközi hungarológia életében...“ (*A varsói egyetem magyar tanszékének munkatársai*)

„Ich habe mit dem von uns Gegangenen seit mehreren Jahrzehnten in wissenschaftlichem und kollegialem Kontakt gestanden und weiss daher um seine

bedeutenden Verdienste um die Renaissanceforschung, wobei er die Erschliessung und Interpretation von neuem Quellenmaterial mit dessen Einordnung in grössere historische Zusammenhänge zu verbinden wusste, wobei wiederum die ungarische Spezifika zu den gesamteuropäischen Entwicklungen in rechte Relation gebracht wurden. Sein Lebenswerk reicht weit über sein ungarisches Vaterland hinaus, und ich bin gewiss, dass das von ihm gegründete Institut in seinem Sinne schöpferisch weiterarbeiten wird. Ich selbst aber werde die Erinnerung an einen bedeutenden Gelehrten und wahrhaften Humanisten bis an mein Lebensende zu bewahren wissen.“ (*Johannes Irmischer* – Berlin)

„Nagy szomorúsággal vettem a hírt, hogy a nagyvilágban elismert és híres tudós ..., a Társaság főtitkára és alelnöke elhunyt.” (*Veselinovič Šulc Magdolna* – Újvidék)

«L'Académie slovène des sciences et des arts regrette le décès du Professeur Tibor Klaniczay, bien connu dans le monde pour ses explorations de la Renaissance européenne. Je suis ému de ce fait cruel ... je tenais sa personnalité généreuse en grand estime.» (*France Bernik* – Président Slovenska Akademija Znanosti i Umetnosti v Ljubljani)

„Klaniczay Tiborra emlékezve külön is együttérzek azokkal, akik közvetlen segítői, támaszai voltak.” (*Paul Kárpáti* – Humboldt Egyetem, Berlin)

«Il a été l'un de ces hommes d'une exquise délicatesse et d'une belle élévation d'âme au sujet desquels on remercie les hasards de la vie de ce qu'ils vous ont permis de les connaître et de les fréquenter.» (*Claude Backvis* – Bruxelles)

„Kérem, fogadják legőszintébb részvétem és együttérzésem kifejezését a Társaságot, a közösséget ... ért nagy veszteség miatt...” (*Penavin Olga* – Újvidék)

«J'ai reçu avec beaucoup de peine la nouvelle de la mort de notre collègue, le Professeur Tibor Klaniczay. J'avais souvent eu l'occasion d'apprécier son affabilité et sa grande compétence.» (*Raymond Ortali* – Multimedia International)

„Ő nem halt meg, emléke szívünkben örökké él. Csak az hal meg, akit elfelejtettek.” (*Szirmai Endre* – Stuttgart)

«J'ai eu le privilège de faire sa connaissance il y a quelques années, et d'abord sa communication orale, ensuite les écrits qu'il a bien voulu m'envoyer m'ont impressionné par leur érudition, clarté et originalité. Sa mort sera regretté pas seulement par moi mais par tous les savants qui s'intéressent à la Renaissance et qui ont tant profité de son érudition et sa gentillesse personnelle. Soyez donc assurés que dans toute la sancta communitas eruditorum la mémoire du grand humaniste Tibor Klaniczay aura une place d'honneur.» (*Walter Rüegg* – Université de Berne)

„Megrendültem kaptam a szomorú értesítést Klaniczay Tibor haláláról. Mélyen sajnálom a Társaság veszteségét, amely a magam számára is nagy személyes veszteség.” (*Bo Wickman* – Uppsala)

«J'ai compté Tibor Klaniczay parmi mes amis et j'ai toujours apprécié son érudition, son ouverture d'esprit et sa courtoisie.» (*Alexandru Dutu* – Directeur Academia Romana, Institutul de Studii Sud-Est Europene)

„Sejtettük, hogy betegsége nagyon komoly, de mégis reménykedtünk, hogy a jó sors közbelép. Sajnos, nem így történt. Állandóan élni fog bennem kedves mosolyával, segítőkész megértésével és lelki nemességével. Az ő kifogyhatatlan energiája, őszinte barátsága mindig nagy élmény számomra.” (*Richard Pražák* – Brno)

„... irodalomtudományi munkásságát ismertem, nagyra értékeltem és éppen ezért csodálatosan szép és nemes emlékét meg fogom én is őrizni...” (*Beregi Tivadar* – Bois Colombes)

«C'est avec beaucoup de peine que j'ai appris le décès de M. Tibor Klaniczay ... J'en garde le souvenir d'un homme non seulement très savant et actif, mais aussi très sympathique: un charmant ami.» (*Alain Dufour* – Librairie DROZ S.A., Genève)

„... távozása az egész egyetemes magyarság, az egyetemes magyar tudományos, kulturális és irodalmi élet számára súlyos veszteséget jelent. Életműve és példamutatása azonban velünk marad, örök becsű és halhatatlan.” (*Rácz Olivér* – Bratislava)

«Je reçois avec grande douleur et stupéfaction le faire part du décès de mon très cher et inoubliable ami, le Professeur Tibor Klaniczay, avec lequel j'ai été en relations scientifiques depuis longtemps.» (*Jon C. Chitimia* – București)

„Halála alkalmával bizonyára szóval és betűvel hirdették nagyságát és nem kétkedem, hogy Társaságunk vezetősége ne rótta volna le hálóját és elismerését volt főtitkárunknak. Magam ezekhez a képzelt szavakhoz kapcsolódom, hozzáfűzve, hogy barátomat vesztettem el benne. Magyarország sivár lett nélküle.” (*Antal Svirsky* – Hága)

„Im Augenblick aber überwiegt bei Ihnen allen und bei mir die Trauer – die Trauer um einen *scholar* und *gentleman*, anglistisch gesprochen, der in der besten Tradition der ungarischen Wissenschaft gestanden hat und mir in dieser Charaktereigenschaft für immer unvergesslich bleiben wird.“ (*Claus Uhlig* – Philipps-Universität, Marburg)

«Je garderai tous les meilleurs souvenirs du Professeur Tibor Klaniczay, directeur de l'Institut qui a gagné l'estime et la sympathie de tous ceux qui l'ont connu.» (*Maria Cytowska* – Warszawa)

« Depuis que je l'avais rencontré à Bratislava, j'étais fier d'avoir la chance de le connaître personnellement. » (*Miloslav Okál* – Bratislava)

„Váratlanul és mély fájdalommal értesültem régi, nagyon tisztelt és melegen szeretett barátom elhunytáról.” (*Paolo Santarcangeli* – Torino)

„Ezúttal fejezem ki együttérzésemet ... mindazokkal, akik érintettek a magyar és az egyetemes irodalomtudomány e nagy veszteségében. ... Remélem, hogy irodalmi hagyatéka s emléke hazai és jószomszédi ápolása keretében ... még több ismertségre tesz szert ... Ukrajnában.” (*Jurij Skrobinec* – Ungvár)

« Le Centre d'Études Supérieures de la Renaissance de Tours, son directeur, son personnel enseignant, administratif et technique ont appris avec une infinie tristesse la nouvelle du décès de leur ami le Professeur Tibor Klaniczay. La figure magnifique de ce grand érudit était un des plus beaux ornements de notre Centre dans son rayonnement international. » (*Jean-Michel Vaccaro* – Directeur du C.E.S.R., Tours)